

ביקורת על מינוי עמוס שפירא לנשיא אוניברסיטת חיפה

שפירא, עד לאחרונה מנכ"ל סלקום ובעל תואר שני, גבר על שלושה מועמדים מהאקדמיה. מרצה: חוששים שהאוניברסיטה תנוהל לפי פרמטרים עסקיים

רויטל חובל 01.03.2012 20:54

עמוס שפירא, שהיה עד לאחרונה מנכ"ל "סלקום" נבחר לתפקיד נשיא אוניברסיטת חיפה; כך נודע אמש (רביעי). המינוי, שעדיין טעון אישור סופי, התקבל בהפתעה שכן לשפירא אין רקע אקדמי ולזכותו תואר שני בלבד. מרצים רבים באוניברסיטה סירבו להגיב על המינוי, אך בעילום שם הובע חשש כי המינוי יביא לניהול האוניברסיטה לפי פרמטרים עסקיים. אתמול הודיע יו"ר ועד המנהל של האוניברסיטה, עמי אילון, לשלושת המתמודדים שהפסידו, ששפירא נבחר לתפקיד, בתום הליך מיון שנמשך כארבעה חודשים. לשלב האחרון במיון הגיעו שפירא, הרקטור לשעבר פרופסור יוסי בן ארצי, פרופסור דני וייס מהטכניון ששימש עד לאחרונה כמדען הראשי של משרד המדע, ונשיאת מכללת הדסה בירושלים, פרופסור נאוה בן צבי. מבין ארבעת המועמדים הסופיים, שפירא הוא היוצא דופן. "זה סוג אחר של מועמד", אמר ל"הארץ" אחד המתמודדים. "יכול להיות מועמד אקדמי כמוני, או יכול להיות מישהו בעל ניסיון מינהלי שהוא אינו פרופסור. כמעט כל האוניברסיטאות ניסו את זה. לצערי עד עכשיו ללא הצלחה, אבל זכותה של אוניברסיטת חיפה לחשוב אחרת".

עשו לנו לייק וקבלו חדשות ופרשנויות ישירות לפייסבוק שלכם

ב-14 במארס תובא בחירתו של שפירא בפני הוועד המנהל, שבראשותו עומד אילון, ולאחר מכן הבחירה תובא לחבר הנאמנים שבראשותו עומד המיליארדר היהודי-אמריקני, ליאון צ'רני. שפירא צפוי להיכנס לתפקידו באוקטובר השנה, ויחליף את פרופסור אהרון בן זאב. אילון סירב היום לציין מה היו השיקולים שהביאו לבחירתו של שפירא, אך אמר כי "זאת ההחלטה החשובה ביותר בחיי כל ארגון ובחייה של האוניברסיטה. מעבר לזה, הדיון עדיין במהלכו. אין ספק שזאת אמירה, אבל כל האמירות צריכות להיאמר בוועד המנהל ולא בתקשורת".

שפירא סיים את תפקידו בסלקום באוקטובר האחרון אחרי כהונה בת שש שנים בתפקיד המנכ"ל, בתקופה ששוק הסלולר סבל מרמת תחרות נמוכה ורווחיות גבוהה. עלות השכר שלו בשש השנים הגיעה ל-43 מיליון שקל, מבלי לכלול את פיצויי הפרישה שלו. הביקורת שנשמעת סביב מינויו של שפירא נובעת מחשש לעתיד האוניברסיטה ולחשש כי היא תנוהל על פי פרמטרים כלכליים ועסקיים, ובידי אדם שאינו בעל רקע אקדמי. "אינני יודע מה שפירא עשה בסלקום או באל על", אמר מרצה בכיר במוסד. "על פי התקשורת, הוא כן מתעניין בענייני חינוך בתפקידו כיו"ר אגודת הידידים של אוניברסיטת תל אביב. אבל אני סבור שבאופן עקרוני, את האוניברסיטה צריך לנהל איש אקדמיה. זה מערך כל כך סבוך שאנשים מבחוץ חושבים שאפשר ללמוד אותו ונזקים רבים יכולים להיגרם מחוסר הבנה. כנראה שנפלה החלטה שצריך לבחור בנשיא שיביא כסף לאוניברסיטה, והיא בהחלט זקוקה לכסף, אבל נשיא זה לא רק כסף".

מרצים רבים אחרים סירבו להגיב על מינויו של שפירא. מרצה בכיר באוניברסיטה הסביר את החשש ואמר כי "אדם שבא מהמגזר העסקי ירצה לקדם בוודאי נושאים עסקיים. אנחנו מאוד חוששים ממצב שבו שני אנשים שאין להם הרבה מושג באקדמיה החל מהשנה הבאה ישלטו באוניברסיטה ולא יבינו את מקומם ויכול להיגרם נזק של ממש".

מעמדה של אוניברסיטת חיפה הולך ויורד בשנים האחרונות, והיא משתרכת מאחור בדירוג המוסדות האקדמיים בעולם, על אף שהיא נחשבת מובילה בתחום מדעי הרוח והחברה. הכישלון של האוניברסיטה נרשם בתדמיתה ובחוסר היכולת להשיג תרומות משמעותיות. מרצים באוניברסיטה מספרים כי אילון חיזר אחרי שפירא, בעוד באוניברסיטה ניסו לעניין לתפקיד את מנהל בית החולים הדסה עין כרם לשעבר, פרופסור שלמה מור יוסף וחתני פרס ישראל שונים, אולם אלה לא חשקו בתפקיד.

המתמודד העיקרי מול שפירא היה הרקטור לשעבר, יוסי בן ארצי, שנחשב למזוהה איתה מאוד. תשעת חברי ועדת האיתור, שלושה מתוך הסגל האקדמי ושישה מתוך הוועד המנהל, נדרשו לבחור בין מודל של נשיא שצומח מתוך האקדמיה, לבין מודל של אדם מבחוץ, וכאמור בחרו באפשרות השנייה. אחד מחברי הוועדה אמר כי הביקורת על המהלך נלקחה בחשבון. "יש לשפירא התבטאויות רבות בתחום החינוך, שאלנו את השאלות הקשות שמועלות בביקורת, אבל הוא רואה את עצמו כמי שייעודו לעסוק בחינוך, והעובדה היא שהוא סירב לקבל את תפקיד מנכ"ל משרד האוצר שהוצע לו", אמר.

ככלל, המועצה להשכלה גבוהה אינה דורשת שנשיא אוניברסיטה יהיה בעל דרגת פרופסורה, אולם הדבר היה נהוג במשך שנים. עם זאת, עמוס לפידות ועמוס חורב שהיו אלופים בצה"ל, שימשו כל אחד כנשיא הטכניון. לפני כשנתיים, עמדה בפני האוניברסיטה העברית בירושלים דילמה דומה, כאשר מול נשיא האוניברסיטה היום, פרופסור מנחם בן ששון, התמודד מפקד חיל האוויר לשעבר, האלוף במילואים אליעזר שקדי, שמשמש כיום כמנכ"ל אל על.

דיקן הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, פרופסור שי לין, הופתע מהביקורת וצידד במינויו של שפירא. "אני חושב שזו בחירה מצוינת", הסביר, "הוא נשיא שיכול לחדש ולקדם את האוניברסיטה, קודם כל בכך שהאוניברסיטה יכולה להביא שינוי בחברה הישראלית. זה תלוי גם בכסף ומשאבים, אבל זה משני בחשיבות. לעניין הביקורת שמדובר באיש ללא רקע באקדמיה, אומר שהאקדמיה היא דיסיפלינה שלא מנותקת מהחברה ולא מהגיון הבריאי. בשביל להיות נשיא, שיש לו יכולת ניהול, לא צריך להיות פרופסור למתמטיקה".

גם פרופסור דברה שמואלי, ראש החוג לגיאוגרפיה ולימודי סביבה באוניברסיטת חיפה, סבורה שהמינוי הוא בשורה חיובית לאוניברסיטה. "עמוס שפירא הוכיח יכולת מנהיגות במגזר העסקי ללא ספק במגוון תפקידים. היו נשיאים מאוד מוצלחים בטכניון שלא באו באקדמיה. אני לא מכירה אותו באופן אישי, אבל המינוי הזה יכול רק לרענן אותנו".

עמוס שפירא סירב להגיב לדברים